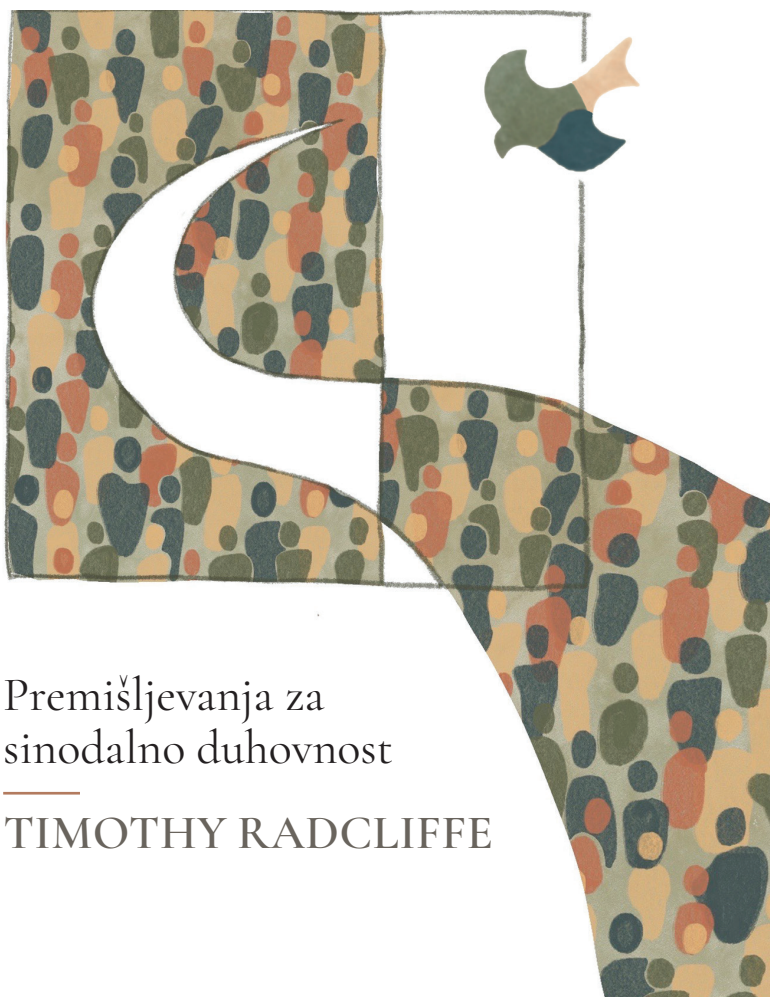


“NJEGA POSLUŠAJTE!”



Premišljevanja za
sinodalno duhovnost

TIMOTHY RADCLIFFE

TIMOTHY RADCLIFFE

»NJEGA POSLUŠAJTE!«

*Premišljevanja za
sinodalno duhovnost*



Ljubljana
2025

Vsebina

Spremna beseda msgr. dr. Maksimilijana Matjaža	7
Uvod	11
Poslušanje Božje besede	15
<i>Premišljevanja za duhovni odmik udeležencev zasedanja sinode od 1. do 3. oktobra 2023</i>	
»Upati proti upanju«	16
Doma v Bogu in Bog doma v nas	29
Priateljstvo je ustvarjalno in nas približuje resnici	42
Pogovor učencev na poti v Emavs	57
Križa avtoritete	70
Lepota	73
Dobrota	76
Resnica	79
Sveti Duh nas »žene ven«	84
Ljudstvo, ki hodi s svojim Bogom	97
<i>Premišljevanja za prvi del XVI. rednega zasedanja škofovske sinode od 4. do 29. oktobra 2023</i>	
Samarijanka pri vodnjaku	98
Premišljevanje	100
Jeruzalemski zbor	107
Premišljevanje	110

Prilika o rastočem žitu	117
Premišljevanje	117
Pojdite!	121
»GOSPOD hodi pred teboj; on bo s teboj; ne bo te pustil samega in ne bo te zapustil. Nikar se ne boj in se ne pláši!« (5 Mz 31,8)	121
Pogovori, ki vodijo k spreobrnjenju	124
Poklicanost katoliških medijev	127
»Sam sebe je izpraznil tako, da je prevzel podobo služabnika« (Fil 2,7)	130
»O, drzni novi svet, ki ima takšno ljudstvo!«	133
Čas nosečnosti	140
Svoboda in skrb za druge	145
<i>Odgovornost in soodgovornost pri vodenju Cerkve:</i>	
<i>Dominikanski model vodenja</i>	
1. Bratstvo	146
2. Prijateljstvo	150
3. Resnica in edinost	152
4. »Vzemi si čas«	155
5. Svobodna razprava med brati	158
6. Onkraj kulture nadziranja	161
7. Različne oblike avtoritete	164
8. Domišljija	169
9. Odgovornost	171
10. Glasovanje	173
11. Intuitivna ustvarjalnost	175
Zaključek	177

Kako naj bomo misijonarska sinodalna Cerkev?	179
--	-----

*Premišljevanja za duhovni odmik udeležencev zasedanja
sinode od 30. septembra do 1. oktobra 2024*

Vstajenje: Iskanje v temi	180
Zaklenjena dvorana	193
Ribolov po vstajenju	208
Vstajenje 2 – Zajtrk	222

Premišljevanje o procesih, ki spreminjajo Cerkev, in poteh, ki naj bi jih ubrala.....	237
--	-----

*Premišljevanja za drugi del XVI. rednega zasedanja
škofovske sinode od 2. do 27. oktobra 2024*

Sklepne misli	243
Premišljevanje pred glasovanjem o sprejetju sklepnega dokumenta	247

Spremna beseda

V rokah imamo knjigo z zbranimi besedili p. Timothyja Radcliffa, dominikanca, ki je v času drugega zasedanja sinode o sinodalnosti zvedel, da ga je papež imenoval za kardinala. Eno od drobnih znamenj, kako prese-
netljiva so skupna pota v Cerkvi. P. Timothy je bil na prvem in drugem zasedanju sinode leta 2023 in 2024 s svojimi premišljevanji naš pomemben sopotnik, ki nas je navduševal za pogumno tveganje odpirati se drug drugemu ter spodbujal k zaupanju Svetemu Duhu, tudi ko smo bili po mnogih srečanjih in urah poslušanja kdaj že utrujeni.

Bogastvo knjige je v tem, da lahko nagovarja vse, tudi tiste, ki niste bili na sinodi neposredno. Želja papeža Frančiška je bila, da bi sinodalni proces zajel čim širši krog, da nihče v Cerkvi ne bi obstal nekje ob strani ali kar na kavču doma, pač pa bi se vključili v tok, ki ga poganja Sveti Duh na različnih koncih sveta. Klic je namenjen vsem krščenim, vsemu Božjemu ljudstvu.

Hvaležen sem, da smo besedila premišljevanj o sinodalnosti dobili tudi v slovenščini. Drugo prese-
netljivo spoznanje z zadnje sinode je, da čas, ki so si ga papež Frančišek in generalno tajništvo odmerili,

ni postal »vladar« poti, pač pa način razodevanja, kje Cerkev je in kakšne korake potrebuje, da se bo njena misijonarska identiteta okrepila. Iz najprej predvidenih treh let od 2021 do 2023 se je sedaj časovni mejnik pomaknil že v leto 2028. Pot se nadaljuje in možnost odzivati se na odkrito in spoznano se krepi ter nas opogumlja. Spremembe so možne.

Tako knjiga z besedili v slovenščini, ki prihaja med nas približno eno leto po sklepu drugega zasedanja, nikakor ne zamuja in ni prepozna. Pot do bolj sinodalne in misijonarske Cerkve se šele dobro začne. V tej luči so razmišljanja patra Timothyja kot olimpijski ogenj, ki obišče države sveta, da bi spomnil na igre, ki se bodo pričele – kliče nas, da se dejavno vključimo. Včasih nas bodo nasmejala, tudi šokirala z neposrednostjo in odkritostjo, ko upošteva »leve« in »desne«, nasprotnike in goreče zagovornike, moške in ženske ... A so globoko katoliška, kar se izraža tudi skozi besedico »in«, eni in drugi. In vendar, ko nas upošteva različne, nas s svojo modrostjo in izkušnjo, ki jo zajema iz življenja ljudi, sobratov dominikancev, uvaja v Cerkev, ki je odprta za vse, ki je vključujoča.

Sinodalnost je kot zgodba evangelija, ki lahko ostane samo moja, lahko pa postane naša skupna, ki »jo je mogoče pripovedovati na čudovito različne načine«. S pomočjo duhovitih nasprotij je pred nas postavljeno vabilo, da sprejmemo resničnost grešnosti in napak, ki smo jih storili ali so nam jih storili, a odkrijemo tudi

resničnost, da noben mrak, nobena praznina ne bo ostala dokončno osamljena in zapuščena. Vstali hodi pred nami in je že povsod tam, kjer iščemo sami sebe in odgovore na stiske in križe življenja. Tako je tudi z našo Cerkvijo, z mojo župnijo, našo škofijo, našimi občestvi in z ljudmi, s katerimi smo povezani dnevno, tudi z našo državo.

Eden od »biserov«, ki sem ga našel v besedilih, govori o bistvenem v Cerkvi, o globokih odnosih: »Zato naj vse, kar bomo počeli na tej sinodi, temelji na prijateljstvu, čeprav to ne zveni 'pomembno'. Na naslovnicaх časopisov ne boste brali: 'Z vsega sveta so prišli v Rim zato, da bi se spoprijateljili! Kakšno zapravljanje denarja in časa!' Toda prav po zaslugi prijateljstva bomo lahko naredili prehod od 'jaz' k 'mi' (DD A 1,25). Brez prijateljstva ne bomo prišli nikamor.«

Naj nam ta knjiga pomaga odpirati se za ta veliki dar vstalega Gospoda, ki je mir, odpuščanje, ljubezen, v kateri postajamo prijatelji z Njim in vsemi ljudmi. V tem duhu naj nas spremlja na življenjskem podvigu postajati in biti misijonarski učenci, pripravljeni srečati se z ljudmi sredi življenja in tam biti Njegove priče.

Maksimilijan Matjaž,

celjski škof, delegat na sinodi o sinodalnosti

Uvod

Poglavja v pričujoči knjigi so bila prvotno zasnovana kot premišljevanja za sinodo o sinodalnosti, ki se je začela oktobra 2021 in zaključila oktobra 2024. Zato se mi jih zdi koristno umestiti v dolgi in še ne dokončani sinodalni postopek.

Naziv te sinode bi lahko v kom vzbudil predstavo o Cerkvi, ki je zaprta vase in govori sama sebi, v resnici pa gre za njeno največje »urjenje v poslušanju« v zgodovini. Papež Frančišek je Cerkev povabil, naj se loti korenite preobrazbe svojega skupnostnega življenja s poslušanjem drug drugega in tega, kar nam želi povedati Sveti Duh. Več sto milijonov katoličanov je sodelovalo na sinodalnih srečanjih na župnijski, škofijski in celinski ravni ter delilo svoje izkušnje z organizatorji sinode. To je nov način bivanja Cerkve, ki šele dobro začenja odkrivati skupno hojo po poti za Kristusom.

Namen sinodalnih srečanj ni bil izdati dokumente, ampak odpreti obzorja upanja za uresničevanja poslanstva Cerkve¹ – ne zgolj upanja za katoličane,

1 ŠKOFOVSKA SINODA, *Delovni dokument, Za sinodalno Cerkev: občestvo, sodelovanje in poslanstvo* (oktober 2023), Predgovor, št. 3.

ampak za vse kristjane in vse človeštvo. Zdi se, da naš svet vstopa v novo dobo vojn, nasilja in revščine. Živimo pod stalno grožnjo katastrofalnih podnebnih sprememb. V takem svetu pa mladi težko sanjajo o lepši prihodnosti.

Sad tega dolgega in zapletenega sinodalnega procesa je *Delovni dokument (Instrumentum laboris)*. Ta je služil kot podlaga za razprave na prvem zasedanju sinodalne skupščine, ki je potekalo od 4. do 29. oktobra 2023 na temo »Za sinodalno Cerkev. Občestvo, soudeležba, poslanstvo«. Pred zasedanjem je bilo ekumensko molitveno bogoslužje, ki so se ga udeležili voditelji vseh večjih krščanskih cerkva. Udeležence sinode, vključno z delegacijami drugih cerkva, so nato z avtobusi odpeljali na trodnevno duhovno obnovo v kongresni center Fraterna Domus v Sacrofanu, približno trideset kilometrov severno od Rima. Na željo papeža Frančiška je mati Maria Ignazia Angelini vsako jutro in vsak večer predstavila premišljevanja o dnevnih svetopisemskih berilih, jaz pa sem pridigal. Teh šest pridig tvori prvi del te knjige.

Četrtega oktobra je papež Frančišek uradno odprl cerkveno sinodo z mašo, ki jo je vodil pod žgočim soncem. Pred njo je na stotine udeležencev sinode – laikov, predstavnikov drugih Cerkva, škofov in kardinalov – skupaj prikorakalo na Trg svetega Petra v procesiji, ki je bila ganljiva ponazoritev skupne ekumenske poti.

Razprave na sinodi so bile razdeljene na pet sklopov. Vsakega smo začeli s premišljevanji, ki sva jih pripravila mati Maria Ignazia in jaz. Moja tri premišljevanja tvorijo drugi del te knjige.

Prvo zasedanje sinode se je zaključilo z razpravo in glasovanjem za potrditev *Sinodalnega povzetka* z naslovom *Sinodalna Cerkev v poslanstvu*. V epilogu z naslovom *Pojdite!* so predstavljene misli o že opravljeni poti, izzivih, s katerimi se srečujemo, in pripravah na drugo zasedanje sinode oktobra 2024.

Poglavje *Odgovornost in soodgovornost pri vodenju Cerkve: dominikanski model* temelji na nagovoru, ki sem ga dal v Petropavelskem semenišču v Quebecu aprila 2022, preden sem prejel povabilo za sodelovanje na sinodi. Kasneje je bil objavljen v prestižni reviji za kanonsko pravo *Studia Canonica*,² kar se je, glede na moje nepoznavanje kanonskega prava, mojim sobratom zdelo neresno.

Na koncu knjige sta dodani dve premišljevanji z Drugega zasedanja XVI. redne generalne skupščine škofovske sinode.

Zahvaljujem se svoji »duhovni spremljevalki«
Marii Ignazii za prijazne spodbude pri skupnem služenju sinodi, profesorjem Massimu Faggioliju, Anni Rowlands in Sari Parvis za modre predloge med

2 *STUDIA CANONICA, Revue Canadienne de droit canonique (Kanadska revija za kanonsko pravo)*, let. 56/2 2022.

»NJEGA POSLUŠAJTE«

duhovnim odmikom ter sobratu Łukaszu Popku OP
iz jeruzalemske École Biblique za navdihujoče nasve-
te pri poslušanju BoŹje besede. »Njega poslušajte!«

Poslušanje Božje besede

Premišljevanja za duhovni odmik
udeležencev zasedanja sinode
od 1. do 3. oktobra 2023

»Upati proti upanju«

Ko me je sveti oče prosil, naj pripravim premišljevanja za ta duhovni odmik, sem se počutil neskončno počaščenega, a tudi neprimernega za to. Dobro se namreč zavedam svojih omejitev – da sem star, belec in zahodnjak. Dvomim, da obstaja slabša kombinacija! Ker je zaradi omenjenih osebnih »pomanjkljivosti« moje razumevanje omejeno, vas prosim, da mi oprostite za neustreznost mojih besed.

Vsi smo zelo nepopolni in potrebujemo drug drugega. Veliki protestantski teolog Karl Barth se v enem od svojih spisov pritožuje nad katoliškim *in* (na primer Sveto pismo *in* izročilo, vera *in* dela). Menda je celo rekel: »*Das verdamnte katholische 'Und'*« (ta prekleti katoliški »in«). Jaz pa upam, da bomo drug drugemu – kadar se v naslednjih tednih sinode v čem ne bomo strinjali – namesto »ne«, rekli »da in ...« To je sinodalna pot, čeprav je včasih treba reči tudi »ne«!

V drugem berilu današnje maše sveti Pavel pravi Filipljanom: »Dopolnite moje veselje s tem, da ste istih misli in iste ljubezni, ene duše in enega mišljenja« (Fil 2,2). Tukaj smo se zbrali prav zato, ker še nismo »ene duše in enega mišljenja«. Velika večina

udeležencev tega sinodalnega procesa je bila prijetno presenečena. Za mnoge je to prvič, da jih je Cerkev povabila k pogovoru o svoji veri in upanju. Toda nekatere od nas je strah poti, ki je pred nami. Drugi upajo, da bo Cerkev korenito spremenila svoja stališča, na primer glede vloge žensk v Cerkvi, in sprejela korenite odločitve. Tretji nasprotujejo vsem spremembam, ker se bojijo, da bodo prinesle samo delitve ali celo razkol. Nekateri izmed vas raje sploh ne bi bili tukaj. Neki škof mi je zaupal, da je molil, da ga ne bi poklicali na sinodo – in njegova molitev je bila uslišana! Morda ste nekateri podobni sinu iz današnjega evangelija, ki sprva ni želel oditi v vinograd, potem pa je le odšel!

V odločilnih trenutkih nas vedno spodbujajo evangelijske besede: »Ne bojte se!« Sveti Janez nam pravi, da »popolna ljubezen prežene strah« (1 Jn 4,18). Zato na začetku z molitvijo prosimo Gospoda, naj osvobodi naša srca strahu. Nekateri se bojijo sprememb, drugi pa tega, da se ne bo nič spremenilo. Toda »edino česar se nam je treba bati, je strah sam.«³

Vseh nas je nečesa strah, Tomaž Akvinski pa nas uči, da je pogum v tem, da nočemo ostati sužnji strahu. Zato bodimo obzirni tudi do bojazni drugih, zlasti tistih, ki se z nami ne strinjajo. Tako kot Abraham hodimo po poti, ne da bi vedeli, kam (Heb 11,8). A če

3 Ta znameniti stavek je v svojem govoru 4. marca 1933 izrekel predsednik Združenih držav Amerike Franklin D. Roosevelt.

svoje srce osvobodimo strahu, bomo videli, da je ta pot nepredstavljivo čudovita.

Med našim duhovnim odmikom nas bo vodilo premišljevanje o Jezusovi spremnitvi. Ta se je zgodila med »odmikom«, na katerega je Jezus odpeljal svoje najbližje učence, preden so skupaj odšli na prvo cerkveno »sinodo« (*syn-hodos*) proti Jeruzalemu. Ta odmik je bil za učence, ki so dotlej pohajkovali le po severnem Izraelu in so se poti v Jeruzalem bali, nepogrešljiv.

Potem ko Peter v Cezareji Filipovi izpove, da je Jezus Sin živega Boga, jih ta povabi s seboj v Jeruzalem in napove, da bo tam trpel, umrl in vstal od mrtvih – kar je zanje nesprejemljivo. Ko mu Peter to poskuša preprečiti, ga Jezus označi za »satana« oziroma »sovražnika«. Apostole, ki so bili trdi od strahu, Učitelj zato odpelje na goro. Prisluhnimo Markovemu poročilu o tem dogodku.

Čez šest dni je Jezus vzel Petra, Jakoba in Janeza in jih same peljal na visoko goro, na samo. Vpričo njih se je spremenil. Njegova oblačila so postala bleščeča, nadvse bela, da jih tako ne more pobeliti noben belivec na svetu. In prikazal se jim je Elija z Mojzesom in pogovarjala sta se z Jezusom. Oglasil se je Peter in rekel Jezusu: »Rabi, dobro je, da smo tukaj. Postavimo tri šotore: tebi enega, Mojzesu enega in Eliju enega.«

Ni namreč vedel, kaj bi rekel, kajti prevzel jih je velik strah. Naredil se je oblak in jih obsenčil. In iz oblaka se je zaslišal glas: »Ta je moj ljubljeni Sin, njega poslušajte!« Brž so se ozrli naokrog, pa niso videli nikogar več, razen Jezusa samega z njimi. (9,2-8)

Ta odmik jim je dal pogum in upanje, da so se lahko odpravili proti Jeruzalemu. Čeprav jim na tej poti stvari niso vedno šle od rok – neuspešno so poskušali izgnati hudega duha iz nekega mladeniča, se prepirali, kdo med njimi je največji, in napačno razumeli Gospoda –, so na njej vztrajali.

Tudi mi se pripravljamo na sinodo z odmikom, na katerem se tako kot učenci, učimo poslušati Gospoda. Ko ga bomo čez tri dni končali, bomo v marsičem podobni učencem: ne bomo vedno razumeli drug drugega in se bomo morda celo prepirali. Toda Gospod nas bo kot svojo Cerkev kljub temu vodil naprej proti smrti in vstajenju. Prosimo ga, naj tudi nam da upanje, da nas bo ta sinoda zblížala kot brate in sestre ter vodila k cerkveni prenovi in ne razdoru. Tega ne upamo samo za Katoliško Cerkev, marveč za vse naše krščene brate in sestre. Nekateri govorijo o ekumenski »zimi«, zato hrepenimo po ekumenski »pomladi«.

Združuje nas tudi upanje za človeštvo. Prihodnost je videti mračna. Grozi nam ekološka katastrofa. To poletje so svet pustošili veliki požari in poplave.

Morska gladina se dviga in postopoma preplavlja majhne otoke. Milijoni ljudi bežijo pred revščino in nasiljem. Na stotine se jih je utopilo v Sredozemskem morju nedaleč od tod. Mnogi starši si v takem svetu, ki se jim zdi obsojen na propad, ne upajo več imeti otrok. Na Kitajskem mladi nosijo majice z napisom: »Mi smo zadnja generacija!« Zato se zedinimo v upanju za človeštvo, še posebej za mlade.

Vsem staršem – ne vem, koliko jih je med nami na sinodi – se zahvaljujem, ker jim je mar za našo prihodnost. Ko sem se po težkem obdobju v Južnem Sudanu, na meji s Kongom, z letalom vračal v Veliko Britanijo, je poleg mene sedel otrok, ki je brez prestanka vpil vseh osem ur, kolikor je trajal polet. Sram me je priznati, da so me obhajale infanticidne, herodovske misli! Kljub temu zame ni lepšega od verske vzgoje otrok, s katero odpiramo njihov um in srce življenjskemu upanju. Starši in učitelji so služabniki upanja.

A čeprav smo tukaj vsi zbrani v upanju za boljšo Cerkev in človeštvo, so lahko naša upanja protislovna! Lahko smo podobni učencema Jakobu in Janezu, ki sta upala, da bosta v slavi sedela na Jezusovi levici in desnici – ter s tem izpodrinila Petra.

Rivalstvo je torej obstajalo celo med najbližjimi Jezusovimi sodelavci. Juda je verjetno upal, da bo Jezus kot Mesija vodil vstajo proti Rimljanom, drugi apostoli pa, da jih bo obvaroval trpljenja in smrti.

Kljub temu so še naprej skupaj hodili za njim. Kakšno upanje nam je lahko skupno na tej sinodi?

Pri zadnji večerji so apostoli prejeli upanje, ki je presegalo vse njihove predstave: Kristusovo telo in kri nove zaveze, ki dajeta večno življenje. V luči tega evharističnega upanja so se jim vsi njihovi osebni in nasprotujoči si upi zdeli nepomembni, z izjemo Juda, ki je obupal. Sveti Pavel je imenoval »upanje proti upanju« (Rim 4,18), oziroma upanje, ki presega vse naše upe.

Tako kot učenci, smo tudi mi zbrani pri zadnji večerji, ne pa v parlamentarni dvorani, da bi tekmovali za politično zmago. Naše upanje je evharistično. Kaj to pomeni, sem prvič spoznal v Ruandi leta 1993, ko so se tam začele resne težave. Nameravali smo obiskati naše dominikanske redovnice na severu, a nam je belgijski veleposlanik svetoval, naj ostanemo doma, ker je bila država v plamenih. Toda takrat sem bil mlad, zaletav in nespameten, zato smo vseeno odšli (danes pa sem star in še vedno neumen!). V tistih dneh smo videli grozodejstva: bolnišnični oddelek je bil poln majhnih otrok brez okončin, ki so jim jih odtrgale mine in bombe. Neki otrok je izgubil obe nogi, roko in oko. Ob njem je sedel njegov oče in jokal. Ko sem se v solzah zatekel v bližnji gozdiček, sta me spremljala dva otroka, ki sta skakljala po eni nogi.

Ko smo se končno prebili do naših redovnic, nisem vedel, kaj naj jim rečem, ker sem ob tako brezumnem nasilju ostal brez besed. Tedaj pa so me prešinile

Vstajenje 2 – Zajtrk

(Jn 21,15-25)

Ko je Jezus prvič po svojem vstajenju nagovoril Simona Petra, se je ribič verjetno počutil podobno kot riba, ki jo je Učitelj pekel na žerjavici. Jezus ga vpraša: »Ali me ljubiš?« Na Petrovo zatajitev ne namigne niti z besedico. Pomemben mu je samo ta trenutek – danes.

Poljski dominikanec Łukasz Popko je v zvezi s tem napisal: »Jezus Petra ne sprašuje o preteklosti (da bi se mu opravičil za zatajitev in mu obljubil, da se mu ne bo nikoli več izneveril) ne o prihodnosti (ali ga bo odslej naprej ljubil), ampak o sedanjosti (ali ga ljubi ta trenutek)! Ljudje se takim vprašanjem raje izogibamo, ker v nas vzbujajo boleče spomine na preteklost ali fantazije o prihodnosti.«

Molitveno bogoslužje se vsako jutro začne z Božjim povabilom: »O, da bi danes poslušali moj glas.« Obstaja samo današnji dan. Bog je navzoč v sedanjosti. Zato moramo na tej sinodi Gospodu in drug drugemu prisluhniti »danes«. Tega ne smemo prelagati na »jutri«. Če bomo resnično poslušali, bo današnji dan postal nov začetek. Kardinal Martini je nedolgo pred smrtjo presenetil svojega prijatelja Damiana Modeno s trditvijo: »*Il cristianesimo è solo all'inizio – Krščanstvo je šele na začetku.*«

Zakaj stvari prelagamo na jutri? Zato, ker nas zadržujeta skepticizem in neodločnost. Moji irski

sobratje se šalijo, da ima irščina dvaintrideset besed za »jutri«, vendar nobena od njih ne izraža takšne nujnosti kot španski *mañana*! Ko je Peter zagledal Gospoda na obali, ni okleval, ampak se je takoj vrgel v vodo in odplaval proti njemu. *Carpe diem*.

Njun pogovor ob žerjavici je eden od najbolj nežnih v celotnem Svetem pismu. Čeprav je Petra še vedno sram zaradi zatajitve ob neki drugi žerjavici, Jezus tega ne omenja, ampak blago in morda celo z nasmehom ustvari vzdušje, v katerem lahko Peter trikrat »izniči« svojo trikratno zatajitev. Ob tem se lahko vprašamo, ali tudi mi ustvarjamo vzdušje, ki drugim omogoča, da se osvobodijo bremena preteklosti, ali pa raje pogrevamo njihove napake in jim tako vtiramo sol v rane.

»Peter, ali me ljubiš bolj kot tile?« V Matejevem in Markovem evangeliju, ki ju je Janez gotovo poznal, je Peter na večer pred svojo zatajitvijo Jezusu zatrjeval: »Tudi če te vsi zapustijo, te jaz ne bom«, (prim. Mr 14,29) češ: »Jaz te ljubim bolj kot tile!« In zdaj to trditev ponovi! Veliko se razpravlja o pomenu različnih besed za ljubezen – *agape* in *philia* –, ki jih evangelist uporablja v tem prizoru. Sam menim, da Peter tukaj ne trdi le, da ima Jezusa rad, temveč da ga ljubi z najvišjo, s prijateljsko ljubeznijo. »Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da kdo dá svoje življenje za svoje prijatelje.« Peter pa te ljubezni ni bil sposoben izkazati niti svojemu najboljšemu prijatelju.

Anthony Giambrone, profesor na École Biblique, takole razlaga Petrove odgovore.¹⁵⁰ Prvi se glasi: »Da, Gospod, ljubim te bolj kot tile in bolj kot kogarkoli drugega. Ti mi pomeniš največ, ker si moj prijatelj.« Drugi, *phileo*, pomeni: »Rekel sem že in to ponavljam: Ti si moj prijatelj.« Tretji pa: »Ti vse veš, tudi to, da te ljubim z najvišjo prijateljsko ljubeznijo.«

V Petrovih besedah »Ti me poznaš« zaznamo rahlo ironijo. Tisto nesrečno noč je trdil, da Jezusa ne pozna, zato pa je Jezus poznal Petra. Po starem izročilu se mu je Peter ponovno izneveril med Neronovim preganjanjem. Med begom iz Rima je na poti srečal Jezusa, ki je hodil proti mestu. Ko ga je presenečen vprašal: »*Quo vadis, Domine?* – Kam greš, Gospod?«, mu je ta odgovoril: »V Rim, ponovno umret.« Peter je šele tik pred koncem življenja uresničil najvišjo ljubezen, ki jo je dvakrat izpovedal – in dvakrat zatajil. To naj nam bo v spodbudo pri naših padcih.

V tem se skriva nauk, ki je neizmerno pomemben za sinodo: čeprav se je Peter dotlej izkazal za nezanesljivega, mu Jezus zaupa in mu izroči svojo čredo. Cerkev je torej utemeljena na nezasluženem Božjem zaupanju v Simona Petra. Ali bomo tudi mi kljub našim napakam zaupali drug drugemu? Od tega je odvisna prihodnost te sinode.

150 *The Bible and the Priesthood: Priestly participation in the One Sacrifice for Sin*, Baker Academic, Grand Rapids, 2022, str. 185.

Naj navedem primer: ni skrivnost, da je dokument *Fiducia supplicans* med mnogimi škofi povzročil negodovanje. Nekateri člani sinode so se počutili izdane. Toda Cerkev bo postala občestvo zaupanja samo, če bomo tako kot Gospod tvegali in si zaupali, čeprav smo bili ranjeni. Gospod se pri vsaki evharistiji predaja v naše roke, čeprav ga znova in znova izdajamo. Kriza spolnih zlorab nas je boleče naučila, da to ne sme biti lahkomišno zaupanje, ki bi ogrožalo druge, še posebej mladoletne. Lahko pa je zaupanje, ki tvega, da bo samo ranjeno.

Svet pretresa kriza zaupanja. Politiki vseh barv trdijo, da nasprotniki niso vredni zaupanja – zato nihče več ne zaupa nikomur. Mladi izgubljajo zaupanje v demokracijo. Lažne novice in medijske manipulacije vzbujajo dvom, da sploh še kdo govori resnico. Čeprav zahtevamo vedno več preglednosti, preverjanja in nadzora, to ne prežene suma, da nas vseeno nekdo zavaja. Zaradi krize zaupanja se vse več ljudi obnaša neodgovorno, ker pač »tudi vsi drugi tako delajo«.

Klemen Aleksandrijski je v tretjem stoletju zapisal: »Prevzemimo čudovito tveganje in prestopimo v Božji tabor.«¹⁵¹ To je tabor zaupanja v Boga in druge, četudi se nam to zdi nespametno. Nikoli ne smemo reči: »Ne bom več tvegati, da bi me kdo prizadel.«

151 *Proteptique* X, 93.

Neki kmet je pritekel k svetemu Frančišku Asiškemu in ga vprašal, ali je res Frančišek. Ko je svetnik pritrdil, mu je rekel: »Nikoli ne bodi nič drugega kot to, kar si, ker mnogi zaupajo vate.« Ob teh besedah me vedno zmrazi. Ko bi le vedeli, kakšen sem! Mili-joni nam več ne zaupajo – in to z dobrim razlogom. Zaupanje moramo znova graditi – začeti pa moramo tukaj, med seboj.

Ko so me izvolili za vrhovnega predstojnika dominikancev, sem svojega predhodnika, duhovitega Irca, vprašal za nasvet glede opravljanja te službe. Odgovoril je: »Prvič – kadar potuješ kam daleč, imej vedno pri sebi toaletni papir (zelo modro!). Drugič – zaupaj sobratom. Dominikanci so ti z izvolitvijo izkazali zaupanje, tudi ti ga daj njim. Včasih bodo provinciali sprejemali odločitve, ki se ti bodo zdele nespametne, vendar jim – razen v izjemnih primerih – kljub temu zaupaj.« Sveti Dominik je zaupal svojim novincem in jih poslal oznanjat, čeprav so mu cistercijani govorili, da bodo vsi pobegnili. Zaupanje je tisto, kar drži skupaj Petrovo mrežo.

Eden naših provincialov je bil izjemen redovnik, a se je spopadal z alkoholizmom. Kljub temu je bil ponovno izvoljen za provinciala. Čeprav sem bil presenečen, sem ponosno potrdil to tvegano odločitev provincialnega kapitlja. Spominjam se tudi nekega ameriškega dominikanca, ki se je boril z isto težavo. Ko je šel po nasvet k zdravniku, mu je ta rekel: »Oče, najboljša bi bilo, če bi alkohol popolnoma opustili.«

Redovnik pa mu je odvrnil: »Doktor, nisem vreden najboljšega. Kaj je druga najboljša možnost?«

Konec koncev vse temelji na zaupanju v Boga, ki zaupa v nas. Zato tudi mi zaupajmo, da bo s pomočjo Božje milosti ta sinoda obrodila sadove, čeprav ne vemo, kdaj, in morda ne bodo takšni, kot si zamišljamo.

Teilhard de Chardin je v eni svojih pesmi zapisal: »Zaupajmo Bogu, ki deluje počasi. Mi smo po naravi nestrpni in bi radi preskočili vse vmesne postaje ter takoj prišli na cilj. Neučakani smo, ker smo na poti k nečemu novemu in neznanemu. In vendar je značilnost vsake rasti in napredovanja, da gre skozi nestabilna obdobja in lahko traja zelo dolgo.«¹⁵²

Nek drug jezuit – do katerih sem danes velikodušen! –, Gregory Boyle, pa pravi: »Naš Bog potrpežljivo čaka. Zakaj torej ne bi tudi mi? Vsaka pomembna sprememba zahteva svoj čas. Počakajmo!«¹⁵³

Jezus Petru naroči, naj pase *njegove* ovce – ne *svojih*. Od prvega med apostoli pričakuje, da bo dober pastir, ki ovce vodi iz tesnih in varnih staj na širne pašnike sveta, kjer nanje prežijo volkovi. Pozna jih in jih kliče po imenu, one pa poznajo njegov glas in mu zaupajo.

Vsi, ki smo bili krščeni v Kristusovo kraljevanje, smo poklicani za pastirje malih čred naših družin,

152 Pismo nečakinji, *Hearts on Fire*, ur. Michael Harter SJ, Loyola Press, 2009.

153 *Tattoos on the Heart*, str. 113.

Timothy Radcliffe
»NJEGA POSLUŠAJTE!«

Premišljevanja za sinodalno duhovnost

Naslov izvirnika: »Ascoltate!«

(Prevodu izvirnika so dodani prevodi nagovorov istega avtorja na drugem delu XVI. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode jeseni 2024.)

© izvirnika: 2024, Dicastero per la Comunicazione – Libreria Editrice Vaticana

© dodatnih nagovorov: 2024, kardinal Timothy Radcliffe

© za slovensko izdajo: 2025, Družina d. o. o.

Imprimatur: msgr. dr. Maksimilijan Matjaž, celjski škof (v imenu SŠK),
Celje, 8. junija 2025, št. 238/25

Prva izdaja

Prevod: Andrej Turk

Spremna beseda: msgr. dr. Maksimilijan Matjaž

Strokovni pregled: s. Marjeta Pija Cevc OSU

Jezikovni pregled: Matic Pavlič

Urednik: David Ahačič

Oblikovanje in prelom: Marko Hrovat, D-tisk

Slika na naslovnici: Klara Merše

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tiskano na zahtevo, D-tisk, Grosuplje

Ljubljana, 2025



ZALOŽBA
DRUŽINA

Več informacij o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
272-732.3"2021/2024"
272-584

RADCLIFFE, Timothy

„Njega poslušajte!“ : premišljevanja za sinodalno duhovnost /

Timothy Radcliffe ; [prevod Andrej Turk ;
spremna beseda Maksimilijan Matjaž]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2025

Prevod dela: »Ascoltate!«

ISBN 978-961-04-1212-0

COBISS.SI-ID 245198339

Kot pravi avtor, bi naziv sinode o sinodalnosti lahko v kom vzbudil predstavo »o Cerkvi, ki je zaprta vase in govori sama sebi, v resnici pa gre za njeno največje 'urjenje v poslušanju' v zgodovini. Papež Frančišek je Cerkev povabil, naj se loti korenite preobrazbe svojega skupnostnega življenja s poslušanjem drug drugega in tega, kar nam želi povedati Sveti Duh. Več sto milijonov katoličanov je sodelovalo na sinodalnih srečanjih na župnijski, škofijski in celinski ravni ter delilo svoje izkušnje z organizatorji sinode. To je nov način bivanja Cerkve, ki šele dobro začenja odkrivati skupno hojo po poti za Kristusom.«



Timothy Radcliffe (1945) je britanski duhovnik, član dominikanskega reda, katerega vrhovni predstojnik je bil med letoma 1992 in 2001. Je zelo cenjen teološki mislec, pisec, govornik in pridigar. Papež Frančišek ga je izbral za voditelja duhovnih vaj pred začetkom obeh zasedanj škofovske sinode o sinodalnosti in mu leta 2024 podelil kardinalski naziv. V tej knjigi so zbrane njegove pridige in meditacije ob sinodalnih srečanjih, v katerih v značilnem slogu prepleta teologijo, duhovnost, sodobno kulturo in anekdote iz vsakdanjega življenja.

Spremno besedo je pripravil celjski škof msgr. dr. Maksimilijan Matjaž, slovenski delegat na sinodi o sinodalnosti.



ZALOŽBA
DRUŽINA



9 789610 412120

29,90 EUR